

LEOPOLD MOZART ZENEISKOLA
Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
(2040 Budaörs, Rózsa u. 17.)

módosított pedagógiai programjának
szakértői véleményezése
2011. szeptember 15.

Készítette:
Csóka Gabriella
közoktatási szakértő
szakértői ig. szám: 11799-02

Megbízó:
Budaörs Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatal
Közoktatási Iroda

2040 Budaörs, Szabadság u. 134.

Karsainé Kovács Judit irodavezető

Törvényességi megfelelés a Ktv. 48.§ /8/ bek. alapján:

Az iskola nevelési programja (KTV. 48.§ /8/ bek. a pont), ennek keretén belül:	Van	Nincs
• az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai	X	
o alapelvei	X	
o céljai	X	
o feladatai	X	
o eszközei	X	
o eljárásai	X	
• egyes művészeti tevékenység oktatásának cél- és feladatrendszer	X	
• a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok,	X	
• a közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok,	X	
• a tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek,	X	
• a pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke,	X	
• a szülő, tanuló, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.	X	

Az iskola helyi tanterve (KTV. 48.§ /8/ b pont), ennek keretén belül:	Van	Nincs
• az egyes tanszakok általános fejlesztési követelményei		
o zeneoktatás	X	
• az iskola egyes évfolyamain tanított	X	
o tantárgyak	X	
o kötelező és választható tanórai foglalkozások	X	
o tanórai foglalkozások óraszámai	X	
o a tanszakok, tantárgyak szakirányú feladatai,	X	
o előírt tananyag és követelmény	X	
• az alkalmazható	X	
o tankönyvek, taneszközök, tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei,	X	
• az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei,	X	
• az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái (összhangban a KT. 70. §)	X	

Az iskola helyi tanterve (KTV. 48.§ /8/ b pont), ennek keretén belül:	Van	Nincs
• a tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének formái,	X	
• a művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei és témakörei	X	

Tartalmi koherencia vizsgálata:

A pedagógiai program alapelvei, céljai és feladatai közötti összefüggés és koherencia:

✓ megfelelő

Az alapfokú művészeti oktatás alapelvei – a gyermekek képességeinek, személyiségének sokoldalú kibontakoztatása, a zenei műveltség megalapozása, a társzművészetek iránti nyitottság kialakítása - szoros összefüggésben vannak a célokkal – a gyerekek e területeken való oktatásával, fejlesztésével, tehetségük kibontakoztatásával.

Ehhez rendeli hozzá a feladatokat és az eszközöket: a zene megszerettetése, esztétikai ismeretek elsajátítása, a kiemelkedő képességűek zenei pályára irányítása, harmonikus személyiséggé formálás, differenciált képességfejlesztés, a gyerekek sikerélményhez juttatása.

Alapvető pedagógiai elvük: a zene embernevelő, érték közvetítő szerepe, hatása; a foglalkozások során az egyéni képességek figyelembevétele, fejlesztése; példaadással való nevelés.

Mindezek mellett széleskörű és színvonalas közművelődési tevékenység vállalása és művelése, a hagyománytiszteltet és ápolásra nevelés, valamint az egyetemes kultúra értékeinek közvetítése, befogadása (Úrnapi körmenet, Zene világnapja, Német nemzetiségi rendezvények, Képzőművészeti kiállítások, Vesperás éneklése).

A célok, az eszközök és a módszerek közötti koherencia

✓ megfelelő

Ebben a képzési formában nem lehet szétválasztani a három területet. Ha így történne, akkor a képzés a lényegét veszítené, eredményt nem hozna.

Hiszen a növendékek önként vesznek részt a képzésben, így a programban lefektetett módszerekkel – tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokkal együttesen jutnak olyan élményanyaghoz, mely a 3 területet feltétlenül koherenssé teszi.

Tehát az összefüggés vitathatatlan, ezt a program tartalmazza.

A célok és az egyes területek (közösségfejlesztés, személyiségfejlesztés, tehetséggondozás) közötti koherencia**✓ megfelelő**

A rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltségek átadásáról, a zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetéséről, a zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltéséről, a tehetséggondozásról, a tanulók társas muzsikálásra neveléséről szól az iskola feladatainak megfogalmazása. A csoportos foglalkozásokon különösen kiváló alkalom kínálkozik a közösségfejlesztésre.

A cserekapcsolatok létesítése, az országos és regionális versenyek, a hangversenyek keretén belül történő kiállítás megnyitók, a nemzetiségi hagyományápoló rendezvények, de még a városi rendezvények is a tehetség- a képesség kibontakozását segítő tevékenység.

Munkájuk középpontjában két dolog áll: a gyermekek személyiségének fejlesztése a zenén keresztül és az értékközvetítés.

Az iskola a zenei, művészeti nevelés lehetőségeivel és eszközeivel intenzív személyiségfejlesztő, gyermekközpontú intézmény. Szeretné minél szélesebbre tárni kapuit, hogy a tanulás és a megszerzett tudás lehetőségével védje, nevelje a fiatalságot.

A nevelő-oktató munkát segítő felsorolt eszközök és felszerelések lehetővé teszik-e a pedagógiai program megvalósítását?**✓ A felsorolt eszköz és felszereltségek jegyzéke megtalálható a programban**

A kötelező taneszközök jegyzékének meglétét a közoktatási törvény írja elő. A konkrét tartalmáról a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 11. sz. melléklete rendelkezik, amely széleskörű eszközparkot ír elő.

A programban erre vonatkozóan konkrétumok találhatóak a tárgyi feltételek és a zeneiskola hangszerállománya fejezetekben, ahol részletesen lehet olvasni a 2005. december 31.-ei helyzetről. A hangszerállomány állapota jónak mondható, az iskola kottatára és hangzó anyagtára folyamatosan bővül.

A zeneiskola önálló épülettel nem rendelkezik. Vannak termek, amelyek a törvényben előírt kötelező taneszköz felszerelésének nem felelnek meg, részben helyhiány, részben védelemhiány miatt.

Megoldandó feladatok között szerepel az önálló szolfézstermek, további 9 tanterem, koncertterem és kiszolgáló helyiségek kialakítása. Erre vonatkozóan Budaörs Önkormányzata még 2004. tavaszán Közoktatási Koncepciót készített.

A nevelési program céljai, a diákok, pedagógusok, szülők együttműködésének formái és fejlesztésének feladatai, ezek összhangja**✓ az összhang megtalálható**

A pedagógiai programból kiolvasható, hogy a célok eléréséhez fontos a felhasználói csoportok teljeskörű bevonása: a növendékek, a pedagógusok és a szülők együttműködése.

Ennek érdekében tanulmányi-, hangszeres-, zeneelméleti versenyeket, találkozokat, fesztiválokat, hangversenyeket, fórumokat, kurzusokat, továbbképzéseket tartanak.

Az iskola feladatának tartja a szoros kapcsolattartást a hangszeres és elmélettanárok között, a tanárképzést, a tanári továbbképzést, de a legfontosabbnak tartják a tanár tudását, személyiségét, mely a legfőbb motivációs erő.

A tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elvei összhangban vannak-e a partnerek együttműködésének formáival?**✓ Az összhang megtalálható**

A program tartalmazza az alkalmazható tankönyvek, taneszközök, tanulmányi segédletek kiválasztásának elveit. A választható tankönyvanyaghoz megtalálhatók az iskola szakmai szempontjai: alkalmas legyen a többéves válogatásra, megfeleljen a tanuló fejlettségének, a felmenő rendszerben készülő kiadványok előnyben részesítése, valamint elfogadható minőség mellett, mérsékelt ár.

A partnerekkel való együttműködési formákkal összhangban van.

A nevelési program alapelvei, céljai összhangban vannak-e a helyi tanterv tantárgyi rendszerével és időtervével, különös tekintettel a szabadon választható tantárgyak tartalmaira és időkereteire?**✓ az összhang megtalálható**

A művészetoktatás tantárgyainak alapelvei a képesség- és személyiségfejlesztést emelik ki, valamint célja a gyermekek sikerélményhez juttatása is, a hozzá rendelt időtervek, időkeretek ennek elérésében segítenek (egyéni- és csoportos órák megfelelő arányban).

A növendékek egészségének megőrzése, munkaképességének növelése, esetlegesen a zeneileg problémás gyerekek fokozott gondozása, a lemorzsolódás csökkentése érdekében egyedülálló lehetőséget nyújt a budaörsi tanulóknak a zenei munkaképesség-gondozás, a Kovács Módszer alkalmazása.

Az iskolai beszámoltatások formái és rendje összhangban van-e a pedagógiai program céljaival és az egyes területekkel (közösségfejlesztés, személyiségfejlesztés, tehetséggondozás)?

- ✓ **A tantervi előírások előírásai alapján, de annak lehetőségein belül rugalmasan és az igények szerint történik a beszámoltatás.**

Az ellenőrzés, értékelés fejezet tartalmazza az értékelés rendszerét, az értékelés célját. Hangsúlyt helyeznek a tanítás folyamatában az értékelés helyére, a súlypontokra, részletesen a tanulók munkájának és szorgalmának értékelésére.

A gyerekek képességeik szerint teljesíthetik a beszámolást, hiszen az igazgató engedélyével a zeneiskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményét egy tanévben, vagy annál rövidebb idő alatt is teljesítheti a tanuló. Ám ha a növendék önhibáján kívüli okok miatt nem tud eleget tenni a tantervi követelményeknek (huzamosabb betegség, tanév közben történő felvétel) az igazgató engedélyével ugyanabban az évfolyamban folytathatja tanulmányait.

Mindkettőt engedélyezi a törvény is.

Így elmondható, hogy a célok megvalósítása (személyiségfejlesztés, differenciált képességfejlesztés, sikerélményhez juttatás, közösségfejlesztés) összhangot mutat a beszámoltatás formáival és rendjével.

Az iskolai beszámoltatások formái és rendje lehetővé teszik-e a helyi tanterv követelményeinek elsajátítását?

- ✓ **igen**

Teljes mértékben lehetővé teszik, hiszen a beszámoltatásra – vizsgára való felkészítés, a gyakorlás a fellépéseken ugyanazon feladatok elé állítják a kis növendékeket.

Törvényességi megfelelés a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet 1-2. melléklete alapján:

A módosított pedagógiai program tartalmazza a fenti rendelet vonatkozó előírásait. Az iskola kisebb változtatásokkal, kiegészítésekkel nagy többségben adaptálta a jogszabály tartalmát az intézményben működő valamennyi tanszakának valamennyi tanárgyára vonatkozóan. A tanszakok túlnyomó része az erre vonatkozó nyilatkozataikat a helyi programban is feltüntette. Így válik teljessé az iskola helyi tanterve.

Tartalmi és formai megfelelés:

A most elkészített pedagógiai program:

- ✓ tartalmilag szinte teljes, a legitimációs záradékok kissé hiányosan találhatók meg;

a vizsgált 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet szerint megfelelő;

- ✓ Javasolom az iskola alapító okiratának és a pedagógiai program összhangjának megteremtését a tanszakok és a tantárgyak pontos elnevezésének tekintetében–„22. b) Tanszakok a 2011. szeptember 1-től kezdődő tanulmányokra” részben- a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet 1-2 mellékletében foglaltak figyelembe vételével:

- A **zongora tantárgy a billentyűs tanszak tantárgya** - pedagógiai programban, alapító okiratban és helyi tantervben is helytelenül alkalmazva az elnevezés „zongora tanszakként”. A törvény szerint ilyen tanszak nem létezik. Valamennyi felsorolt dokumentumban több helyen ennek pontosítását javaslom.

- A **billentyűs tanszak tantárgya az orgona is**, mely tantárgy az alapító okiratban az „Akkordikus tanszak” tantárgyai között található, továbbá az átdolgozott helyi tantervben is a gitár tantárgy után következi, „orgona tanszak”- ként feltüntetve. A törvény szerint ilyen tanszak nem létezik. Javasolom a billentyűs tanszakhoz a zongora tantárgy után feltüntetni az orgona tantárgyat, majd utána a csembaló tantárgyra vonatkozó megjegyzést is áthelyezni.

- az alapító okiratban nem került feltüntetésre a **vokális tanszak a magánének tantárggyal** a „22. b) fejezetben, holott a „22. a) Tanszakok a 2026/27-es tanév végéig tartó tanulmányokra” fejezetben és a „23. b) Képzési időtartam a 2011. szeptember 1-től kezdődő tanulmányokra” fejezetben szerepel, ám a helyi tantervekben (régiben és átdolgozottban egyaránt) ez a tantárgy egyáltalán nem található meg. E kettősség miatt nem lehet eldönteni, hogy a tanszakot működtetik-e vagy sem?

- **alapító okiratban a 23. b) fejezetben a képzési időtartamra vonatkozóan és a módosított helyi tantervben is pontosítást javaslak:**

- brácsa, orgona tantárgyak képzési ideje: (1)+4+4 évfolyam helyesen
- zenetörténet-zeneirodalom tantárgy képzési ideje: 2+4 évfolyam helyesen, mert a tantárgyi tanulmányokat csak a 4 szolfézs évfolyam elvégzése után lehet megkezdeni
- a 22. b) pontban feltüntetésre került a zeneismeret tanszakra belül még az egyházzene és a zeneismeret tantárgyak is, de a helyi tantervben nem kerültek kidolgozásra. E kettősség miatt nem lehet eldönteni, hogy a tantárgyakat működtetik-e vagy sem?

- zeneelmélet, kamarazene tantárgyak képzési ideje: 2+4 évfolyam helyesen
- furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, trombita, kürt, harsona- tenorkürt- baritonkürt, tuba, gitár, ütő, zongora, hegedű, gordonka tantárgyak képzési ideje: 2+6+4 évfolyam (alapító okiratban helyesen)

Javaslatom, véleményem a szervezetre és formára vonatkozóan:

- ✓ figyelembe véve a Ktv. 48.§ (8) bek. előírásait a pedagógiai program tartalmát tekintve mindent magában foglal;
- ✓ hiányos a lezáró fejezet, amely a legitimációs záradékokat kifogástalanul tartalmazza; a hatályosságot (fenntartói jóváhagyás) és a legitimációs eljárás dokumentumait illetően hiánypótlást javaslok;
- ✓ **a helyi tanterv (régi és átdolgozott) végén hiányzik a lezáró fejezet, amely a legitimációs záradékokat tartalmazza** (érvényesség, hatályosság, nyilvánosság, felülvizsgálat, legitimációs eljárás dokumentumai) – javaslok ennek pótlását;
- ✓ a programban megtalálható a rendelet 1. melléklete szerint - a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet hatálybalépését megelőzően - folytatott képzések tekintetében milyen módon jár el az intézmény, amely szerint felmenő rendszerben vezeti be a módosításokat;
- ✓ a program mellékletei között felsorolásra kerültek: Óratervi háló, SZMSZ, Tűzvédelmi szabályzat, Munkavédelmi Szabályzat, Elfogadási jegyzőkönyv (tantestületi, szülői és diák képviselő) – a pedagógiai programnak a helyi tanterv és az elfogadási jegyzőkönyvek a mellékletei, a többi dokumentum az intézmény szabályzatai, nem részei a pedagógiai programnak;
- ✓ **a tartalomjegyzék pontosítását javaslok:**
  - a vonós tanszak hegedű, brácsa tantárgyai mellett a gordonka tantárgyat szerepelteti a törvény a „cselló” helyett, ezt az elnevezést javaslok használni a 22. oldalon is a tantárgyi helyi program kidolgozásánál
  - nem került felsorolásra a fafúvós tanszaknál a furulya tantárgy, valamint a rézfúvós tanszak tantárgyai
  - amennyiben működtetik a vokális tanszak a magánének tantárggyal, és a zeneismeret tanszak tantárgyaiként az egyházzene és a zeneismeret
  - nem került feltüntetésre a zenekar és a kórus sem
  - javaslok továbbá az oldalszámok megjelenítését is a könnyebb tájékozódás érdekében

✓ **szerkezetét tekintve kisebb átrendezést javasolnék;**

- szerencsésebb volna, ha a törvény szerinti sorrendben követnék egymást az elnevezések és programok: Javasolom a billentyűs tanszakhoz a zongora tantárgy után feltüntetni az orgona tantárgyat, majd utána a csembaló tantárgyra vonatkozó megjegyzést is áthelyezni.

Vélemény a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet 1. 2. számú melléklete szerinti módosításról:

A jelezett rendelet tartalmi elvárásai szerint az intézmény módosította pedagógiai programjának helyi tantervét.

A vizsgálat eredménye szerint **a központi rendeletet legnagyobb részben adaptálták**, az érintett tanszakok nagyobb része jelezte annak elfogadását.

Az **adaptáció**, mint eljárás, **törvényes**.

Emellett a tanszakok több-kevesebb **kiegészítéssel látták el:**

- a billentyűs tanszakon:
  - a zongora tantárgynál kisebb szakmai tartalmú kiegészítéseket tettek (felhasználható anyag pontosításával kapcsolatosan az alapfokú évfolyamok „A” tagozatának 1-6 évfolyamán) mely **ajánlások törvényesek;**
  - az orgona tantárgynál a központi tantervet irányadónak tekintik, tettek egy megjegyzést a tárgy tanulásának megkezdését illetően, és az orgona tárgy, mint főtárgy tanulása mellett kötelezővé teszik a zongoratanulmányok folytatását, mely a **gyerekek javára válik;**
- vonós tanszakon:
  - a hegedű tantárgynál a hangszeres előkészítő év elsajátításához kiemelik a speciális mozgás előkészítő foglalkozások fontosságát a növendékek egészségének megőrzése, munkaképességének növelése, zeneileg problémás gyerekek fokozott gondozása, a lemorzsolódás csökkentése érdekében, amely **kiegészítés előnyös a növendékek számára mind szakmai, mind pszichés szempontból;**

a tanterv által meghatározott zenei anyagot túlzott nehézségűnek tartják, több időt kívánnak hagyni a 3. évfolyamtól kezdve az egyes

technikai elemek elsajátításának, és könnyítéseket alkalmaznak a vizsgák és a félévi meghallgatások anyagát illetően, amely **módosítások gyermekcentrikusak;**

- a gordonka tantárgynál az értékelési módjában tettek helyi bővítést, miszerint a félévi vizsgák, a félévenkénti növendékhangversenyek mellett évi egy szakfelügyelői vagy tanszakvezetői, esetleg igazgatói óralátogatást tartanak szükségesnek, továbbá a tanterv által kitűzött tananyagot rugalmasan kívánják kezelni, amely **dicsérendő szakmai változás;**
- a brácsa tantárgyon ideálisnak tartanak, ha brácsás taníthatná az általa is használt hangszert, amely észrevételezés jogos és törvényes;

- fa-és rézfúvós, valamint az akkordikus tanszakon:

az évfolyamokra lebontott tananyagot és célkitűzéseket megfelelőnek tartják, elfogadják az új rendelet módosításában megjelent követelményeket - az **adaptáció**, mint eljárás **törvényes;**

az iskola blockflöte tantárgya önálló tantárgy, mely főtanszakos blockflöte játékosokat kíván képezni (a fa-és rézfúvós hangszerek utánpótlás-nevelése ott történik),

szeretnék lehetővé tenni a növendékek számára a - fakultatíve – a régi zenében használatos hangszer (krumhorn, pommer, töröksíp) ill. a népi hangszer (népi furulya, duda) felvételét is, mely **javaslatok szakmaiságukban kifogástalanok;**

- zeneismeret tanszakon:

- a szolfézs tantárgynál az évfolyamok céljainál, feladatainál és dallami ismereteknél kerültek pontosítások a központi tanterv ajánlásaihoz képest, meghatározásra kerültek a 4. évfolyam elvégzése után a kötelezően választható tárgyak, és lehetőséget biztosítanak a felzárkóztató elméleti oktatásra is, mely **ajánlások előremutatóak;**
- zenetörténet-zeneirodalom tantárgynál a növendékek életkori sajátosságaihoz és hangszeres tanulmányaiból fakadó érdeklődési köréhez rugalmasan igazodó témaválasztást alkalmaznak, mely **nagyszerű és dicséretes, hogy az iskolában fontossá vált ennek alkalmazása;**

- kamarazene tanszakon:
  - kórus tantárgynál a létszámot szeretnék bővíteni, és aktualitástól függően választják ki a kórusműveket;
  - a hangszeres kamarazenénél feltüntetésre került a programban, hogy a kamarazene tantárgy felvétele választható, kötelezően választható tantárgyként, illetve főtárgyként is felvehető, és megjelölésre kerültek ennek előfeltételei is, mely **szakmai és pedagógiai indoklások helytállóak, törvényesek;**
  - a fúvószenekarral kapcsolatosan az iskola helyi célja az önkormányzat támogatásával egy kialakulóban lévő, fejlődőképes, a város rendezvényein is részt venni tudó zenekar létrehozása;

Összegezve:

- Az intézmény tantestülete, tanszakai áttanulmányozták az új tanterveket, összevetették saját eddigi gyakorlati tapasztalataikkal, jól bevált módszereikkel, majd döntöttek a tanterv – kisebb kiegészítéssel történő átvételéről.
- A kiegészítéseket felelős átgondolás után tették, ezen kiegészítésekkel növekedhet a nevelés-oktatás szakmai színvonala, még élményszerűbbé válhat a művészeti képzés mind a gyerekek, mind a pedagógusok számára.

Vélemény, ajánlás, javaslat - összegezve:

1. A vizsgált pedagógiai program – amint azt már a szakértői anyag elején is jeleztem, - törvényességi, szakmai - tartalmi szempontból alapos dokumentum.
2. Javaslataim nagyobb részben az alapító okirat és a pedagógiai program helyi tanterv összhangjának megteremtésére vonatkoznak, kisebb részben tartalmaznak egyéb, hiányosságra vonatkozó kifogást.

Formai korrekciós javaslatom:

- a módosított helyi tantervben a billentyűs tanszak zongora tantárgyához az orgona és a csembaló tantárgyak megjelenítését ajánlom újra szerkeszteni;

Egyéb ajánlás:

- A pedagógia program módosítása kapcsán szükséges az intézmény alapító okiratának átvizsgálása is harmonizálás céljából;

A vizsgált pedagógiai programot tartalmára vonatkozóan **gazdag gondolatiság**, koncepciójában **gyermekközpontúság jellemzi**.

Az átdolgozott programból kiolvasható az elkötelezett nevelő-oktató munka, a kiváló szakmaiság mind a pedagógusok, mind az intézményvezetés részéről.

Tisztelettel kérem a fenntartót, hogy - a jelzett korrekciók figyelembe vétele mellett – a Leopold Mozart Zeneiskola Alapfokú Művészetoktatási Intézmény módosított Pedagógiai Programját

fogadja el.

Budapest, 2011. szeptember 15.

Csóka Gabriella

közoktatási szakértő

COORDY-BT

1201 Bp. Királyhágó u. 88.

06-20/584-91-36

Szakértői igazolvány száma:

11799-02